האח הגדול זה לא תפקיד, זו עבודה במשרה מלאה

מאגר טקסטים לכיתה ז׳ · טור דעה · גרסה: רגיל

מהדורה למורה – מפתח תשובות

המהדורה למורה מופיעה בעמוד הראשון. דפי התלמיד מתחילים בעמוד הבא. בשאלות פתוחות – תשובה לדוגמה ומחוון; כל תשובה מנומקת מהטקסט מתקבלת.

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

תשובה 1: *מה תפקידה של הדס שלוש פעמים בשבוע? ציינו שני דברים שהיא עושה.* – אוספת את גיל מבית הספר; מחממת אוכל; משגיחה על שני האחים עד שאמא חוזרת (מספיקים שניים).

2. לפי הדס, מהו הדבר הקשה ביותר בשמירה על האחים? [איתור מידע]

א) הבישול
ב) המשחקים
ג) הנסיעה באוטובוס
ד) האחריות – התחושה שאם משהו קורה, היא אשמה

תשובה 2: האחריות: אם משהו קורה, היא מרגישה אשמה.

תשובה 3: *אילו שלוש מיומנויות למדה הדס בזכות התפקיד?* – לבשל שלוש ארוחות; להרגיע ילד שבוכה; להמציא משחק מכלום (שתי כפיות ומגבת).

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

תשובה 4: *הסבירו את ההשוואה "זה בערך כמו לנהל כיתה שלמה בלי צלצול להפסקה". מה היא מלמדת על החוויה של הדס?* – שהשמירה דורשת טיפול בכמה ילדים עם רצונות שונים בבת אחת, בלי רגע מנוחה – מתיש ומלחיץ.

5. מדוע בכתה הדס "יותר ממנה" כשיובל נשרטה? [הבנה ופרשנות]

א) כי הנדנדה נשברה
ב) כי גם היא נפצעה
ג) כי הרגישה שנכשלה באחריות שלה
ד) כי פחדה מהמורה

תשובה 5: כי הרגישה אשמה ואחראית למה שקרה – תחושת כישלון, לא כאב פיזי.

תשובה 6: *הכותבת מקדישה פסקה שלמה ל"צד השני". מה היא מרוויחה מכך בטור הדעה?* – היא נשמעת הוגנת ואמינה ולא "רק מתלוננת"; היא מראה שהיא רואה גם את הטוב, ולכן הבקשות שלה נשמעות מוצדקות ומשכנעות יותר.

תשובה 7: *השוו בין מה שאנשים אומרים להדס ("איזו גדולה את!") לבין מה שהיא מבקשת בסוף הטור ("העוזרת הקטנה שלכם היא עדיין ילדה"). מה הפער?* – אנשים רואים בה רק את הבוגרת והאחראית; היא מבקשת שיראו גם את הילדה שבה, עם הצורך במנוחה, בטעויות ובתודה.

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תשובה 8: *האם לדעתכם נכון שילדים בני 12–13 ישגיחו באופן קבוע על אחים קטנים? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהטור.* – תשובה פתוחה. מחוון: עמדה + נימוק + פרט (הלמידה וההנאה מול העומס והאחריות).

תשובה 9: *כתבו מכתב תשובה קצר להדס מנקודת המבט של אחד ההורים: התייחסו לפחות לשתיים מהבקשות שלה.* – משימת כתיבה. מחוון: פנייה ישירה, התייחסות ל־2 בקשות לפחות, הבעת הכרת תודה, לשון מכבדת, סיום.

מחוון לשאלות עמדה (חלק ג׳): עמדה ברורה – 2 נק׳ · נימוק הגיוני – 3 נק׳ · הוכחה/דוגמה מהטקסט – 3 נק׳ · לשון ומבנה – 2 נק׳.

דף התלמיד

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

לפניכם טור דעה שכתבה תלמידת כיתה ז׳ לעיתון בית הספר. בטור דעה הכותבת מציגה עמדה אישית ומנסה לשכנע. קראו אותו ושימו לב לטיעונים שלה – ולמקומות שבהם היא מודה שגם לצד השני יש צדק.

א קוראים לי הדס, אני בת 12 וחצי, ויש לי שני אחים קטנים: גיל בן שש ויובל בת ארבע. שני ההורים שלי עובדים עד שעות אחר הצהריים, ולכן שלוש פעמים בשבוע אני זו שאוספת את גיל מבית הספר, מחממת אוכל, ומשגיחה על שניהם עד שאמא חוזרת. כשאנשים שומעים את זה, הם אומרים לי "איזו גדולה את!". אני רוצה להגיד משהו שאולי לא נעים לשמוע: לפעמים אני לא רוצה להיות גדולה.

ב **מה רואים מבחוץ, ומה מרגישים מבפנים**

מבחוץ זה נראה פשוט. מה כבר צריך? לשים סרט, לחתוך תפוח, לוודא שאף אחד לא מטפס על הארון. אבל מי שהשגיח פעם על ילד בן שש ועל ילדה בת ארבע ביחד, יודע שזה בערך כמו לנהל כיתה שלמה בלי צלצול להפסקה. גיל רוצה כדורגל, יובל רוצה שאקרא לה סיפור, ושניהם רוצים את אותו הכיסא. ובאמצע אני אמורה גם לעשות שיעורי בית ולענות לחברות ששואלות למה אני שוב לא באה לגינה.

ג הדבר הכי קשה הוא לא העבודה עצמה, אלא האחריות. כשאני עם החברות שלי, אני רק אני. כשאני עם האחים שלי, אני זו שאם משהו קורה – אני אשמה. פעם יובל נפלה מהנדנדה ונשרטה בברך. זה לא היה רציני, אבל אני בכיתי יותר ממנה. הרגשתי שנכשלתי.

ד **אבל יש גם צד שני**

אני לא רוצה שתחשבו שאני רק מתלוננת. האמת היא שלמדתי מזה המון. אני יודעת לבשל שלוש ארוחות שלמות, אני יודעת להרגיע ילד שבוכה מפחד מרעם, ואני יודעת להמציא משחק מתוך שתי כפיות ומגבת. ויש רגעים שאין להם מחיר: כשגיל רץ אליי ביציאה מבית הספר וצועק לכל החברים שלו "זאת האחות שלי!", או כשיובל נרדמת עליי באמצע סיפור. ברגעים האלה אני מרגישה שאני חלק ממשהו חשוב.

ה **מה אני מבקשת**

אז מה אני רוצה? לא לוותר על האחריות. אני מבינה שהמשפחה שלנו צריכה את העזרה שלי, ואני גאה בזה. אני רק רוצה שיראו גם אותי. שההורים יגידו תודה לא רק כשמשהו הלך טוב, אלא גם סתם. שיהיה לי יום אחד בשבוע שבו מישהו אחר אוסף את גיל, ואני הולכת לגינה בלי לבדוק את השעון. ושיבינו שגם לי מותר להיות עייפה, לטעות ולפעמים להגיד "היום אני לא יכולה".

ו אני חושבת שהרבה ילדים בגיל שלי נמצאים במצב דומה, ולא מדברים על זה. אז הנה, אני מדברת. לכל האחים והאחיות הגדולים שקוראים את זה: אתם עושים עבודה חשובה. ולכל ההורים: תזכרו שהעוזרת הקטנה שלכם היא עדיין ילדה.

📖 מילון מילים

מילה	פירוש
להשגיח	לשמור ולהסתכל שלא יקרה משהו רע
אחריות	להיות זה שדואג ושצריך לתת תשובה אם משהו קורה
נשרטה	נפצעה קצת, קיבלה שריטה
מתלוננת	אומרת שמשהו לא טוב

✏️ שאלות

🔎 איתור מידע
התשובה כתובה במפורש בטקסט – מאתרים אותה.

🧩 הבנה והסקה
התשובה לא כתובה במפורש – מחברים רמזים ומסיקים.

💭 חושבים ומרגישים
מביעים עמדה ומנמקים לפי הטקסט ולפי מה שאנחנו חושבים.

לפני כל תשובה שאלו את עצמכם: **מה כבר נתון בשאלה? מה נשאר לי לברר?** סמנו את מילות ההוראה (ציינו, הסבירו, השוו, נמקו).

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

1. מה תפקידה של הדס שלוש פעמים בשבוע? ציינו שני דברים שהיא עושה. [איתור מידע]

2. לפי הדס, מהו הדבר הקשה ביותר בשמירה על האחים? [איתור מידע]

א) הבישול
ב) המשחקים
ג) הנסיעה באוטובוס
ד) האחריות – התחושה שאם משהו קורה, היא אשמה

3. אילו שלוש מיומנויות למדה הדס בזכות התפקיד? [איתור מידע]

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

4. הסבירו את ההשוואה "זה בערך כמו לנהל כיתה שלמה בלי צלצול להפסקה". מה היא מלמדת על החוויה של הדס? [הבנה ופרשנות]

5. מדוע בכתה הדס "יותר ממנה" כשיובל נשרטה? [הבנה ופרשנות]

א) כי הנדנדה נשברה

ב) כי גם היא נפצעה

ג) כי הרגישה שנכשלה באחריות שלה

ד) כי פחדה מהמורה

6. הכותבת מקדישה פסקה שלמה ל"צד השני". מה היא מרוויחה מכך בטור הדעה? [הסקת מסקנות]

7. השוו בין מה שאנשים אומרים להדס ("איזו גדולה את!") לבין מה שהיא מבקשת בסוף הטור ("העוזרת הקטנה שלכם היא עדיין ילדה"). מה הפער? [השוואה]

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהשטח).

8. האם לדעתכם נכון שילדים בני 12–13 ישגיחו באופן קבוע על אחים קטנים? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהטור. [הבעת עמדה]

העמדה שלי	
הנימוק	
הוכחה / דוגמה	

9. כתבו מכתב תשובה קצר להדס מנקודת המבט של אחד ההורים: התייחסו לפחות לשתיים מהבקשות שלה. [משימת כתיבה]

כרטיס יציאה

דבר אחד חדש שלמדתי מהטקסט: _____

שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בעבודה על הטקסט? 😀 🙂 😐 ☹